

PODROČJE UPORABE LISTINE EU

Listina o temeljnih pravicah se uporablja v primerih:

**LISTINA O TEMELJNIH PRAVICAH SE
UPORABLJA V PRIMERIH**

**Institucij in
organov
Evropske unije**

Vsi ukrepi
institucij EU
morajo biti v
celoti skladni z
Listino.

Držav članic EU

Listina se uporablja
za države članice,
kadar delujejo v
okviru prava
Evropske unije.

Listina krepi temeljne pravice na področju
prava EU, hkrati pa spoštuje avtonomijo
držav članic na področjih zunaj
pristojnosti EU.

ZA KOGA VELJA LISTINA EU?

**DRŽAVLJANI IN
PREBIVALCI
EVROPSKE UNIJE**

Posamezniki, ki živijo
ali delajo v Evropski
uniji, so upravičeni do
pravic iz Listine, kadar
obravnavajo zadeve, ki
jih ureja pravo EU (npr.
prosto gibanje, varstvo
potrošnikov,
zasebnost podatkov).

**DRŽAVLJANI TRETJIH
DRŽAV IN PROSILCI
ZA AZIL**

Državljeni držav nečlanic
EU, vključno z migranti in
begunci, so zaščiteni z
Listino na področjih, kot
so azilni postopki, mejna
kontrola, združitev
družine in
nediskriminacija, dokler
se uporablja pravo EU.

**PRAVNE
OSEBE**

Listina se lahko
uporablja tudi za
pravne osebe, zlasti v
zvezi s pravicami, kot
so lastnina (17. člen),
varstvo podatkov (8.
člen) in dostop do
pravnega varstva (47.
člen), kadar je to v
skladu s pravom EU.

PODROČJE UPORABE LISTINE EU

Pogosto navedene pravice v sodni praksi EU v zvezi z Listino

Nediskriminacija

Prepoveduje vsakršno obliko diskriminacijo na podlagi osebnih okoliščin, kot so spol, rasa, etnično poreklo, vera ali prepričanje, invalidnost, starost in spolna usmerjenost.

Pogosto se uporablja v primerih, povezanih s pravicami LGBTIQ+ oseb, enakim dostopom do javnih storitev, izobraževanja in zaposlovanja, kar krepi zavezanost EU k enakosti in vključevanju.

Pravica do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja

Načelo učinkovitega sodnega varstva je temelj pravosodnega sistema EU in je ponovno potrjeno v 47. členu Listine.

Ponovno potrjuje načelo učinkovitega sodnega varstva, ki je temelj pravnega reda EU. Zagotavlja pravico do poštene in javne obravnave v razumnem roku pred neodvisnim in nepristranskim sodiščem ter pravico do pravne pomoči, kadar je to potrebno.

Varstvo osebnih podatkov

Določa pravico do varstva osebnih podatkov in zahteva, da se podatki obdelujejo zakonito, pošteno in za določene namene na podlagi privolitve ali druge zakonite pravne podlage.

Ta člen je temelj Splošne uredbe o varstvu podatkov (GDPR) in ima ključno vlogo pri urejanju digitalnih platform in nastajajočih tehnologij, kot je umetna inteligenca.

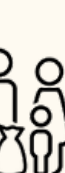
21. člen

47. člen

8. člen

18. člen

Pravica do azila

Potrjuje pravico do iskanja azila v skladu z Ženevsko konvencijo in zakonodajo EU. Uporablja se v pravnih odločbah v zvezi z zadržanjem prosilcev za azil, prepovedjo vračanja (preprečuje vrnitev v državo, kjer posameznikom grozi preganjanje ali resna škoda) in združitvi družine. Služi kot ključno varovalo za posameznike, ki bežijo pred vojno ali kršitvami človekovih pravic, in podpira pravno zaščito tistih, ki bežijo pred nasiljem ali zatiranjem.

7. člen

Spoštovanje zasebnega in družinskega življenja

Vsakomur zagotavlja pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, doma in komunikacij.

Ta pravica je zlasti pomembna v primerih, ki vključujejo varstvo podatkov, nadzor in združitve družine.

KDO ZAGOTAVLJA SPOŠTOVANJE TEMELJNIH PRAVIC V SKLADU Z LISTINO EU?

K izvajanju, razlagi in varstvu pravic iz Listine prispeva vrsta akterjev:

SODIŠČE EVROPSKE UNIJE (SEU)

Razlaga in uveljavlja Listino v sporih v zvezi s pravom EU; zagotavlja dosledno uporabo v državah članicah.

AGENCIJA EVROPSKE UNIJE ZA TEMELJNE PRAVICE (FRA)

Zagotavlja strokovne analize, podatke in nasvete v podporo izvajanju temeljnih pravic na ravni EU in nacionalni ravni.

EVROPSKI VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC

Preiskuje pritožbe o nepravilnostih v institucijah EU, vključno s kršitvami pravic iz Listine.

NACIONALNA SODIŠČA

Listino uporabljajo pri odločanju o zadevah, ki vključujejo izvajanje prava EU. Na ta način zagotavljajo izvrševanje temeljnih pravic na lokalni ravni.

UPRAVNI ORGANI

Nacionalni, regionalni in lokalni javni organi, kot so občinske uprave, ustanove socialnega varstva, uradi za priseljevanje in davčni organi, morajo pri sprejemanju ukrepov ali odločitev na področju prava Evropske unije spoštovati in uporabljati Listino.

KVAZI-SODNI ORGANI

Neodvisni subjekti, kot so organi za enakost, varuhi človekovih pravic in podobni, imajo ključno vlogo pri varovanju temeljnih pravic v EU. Delujejo zunaj sodstva ter dopolnjujejo sodni nadzor s priporočili, odločitvami in pravnimi sredstvi.

PODROČJE UPORABE LISTINE EU

Listina EU o temeljnih pravicah dejavno vpliva na pravne odločitve in razvoj politik na področjih:

- Krepitev pravic do zasebnosti z uveljavljanjem splošne uredbe o varstvu podatkov, ki je utemeljena v 7. in 8. členu.

- Oblikovanja uredbe GDPR in ureditve umetne inteligence z vključevanjem temeljnih pravic, kot sta pravica do zasebnosti in varstvo osebnih podatkov, v pravni okvir, ki ureja nastajajoče tehnologije.

- Zagotavljanja pravne zaščite posameznikom, ki prosijo za azil, v skladu z 18. členom Listine EU in ustreznimi mednarodnimi obveznostmi.

- Zagotavljanja standardov poštenega sojenja v postopkih za migracije in azil v skladu s 47. členom.

- Boja proti diskriminaciji pri zaposlovanju, javnih storitvah ter dostopu do stanovanj in izobraževanja v skladu z 21. členom.

Temeljno načelo:
»Združeni v raznolikosti«

To načelo odraža temeljne vrednote EU in poudarja predanost Evropske unije k spodbujanju vključevanja ter zaščiti posameznikov pred kršitvami pravic in diskriminacijo ne glede na izvor, v okviru njenega pravnega in institucionalnega okvira.